

Færøerne fra »low politics« til »high politics«

Temanummer: Færøernes økonomi og politik

Der vil komme pres på rigsfællesskabet de kommende år.

Stormagternes rivalisering i Arktis medfører, at deres interesse for Grønland og Færøerne øges. Rusland opruster mere og har flere øvelser i området end på noget andet tidspunkt siden den kolde krigs afslutning. Gennem strategien »Polar-Silkevejen« har Kina som selvdefineret »nær-Arktisk stat« et erklæret mål om at få indflydelse og præge udviklingen i Arktis. Det gør man blandt andet ved at finansiere infrastruktur i Nordatlanten. USA, som har været meget tilbagetrukket i Arktis de sidste mange år, reagerer på situationen, og ser et øget behov for militær tilstedeværelse. Dertil bevæger amerikanerne sig for første gang ind på det civile område i Grønland og Færøerne med tilbud om samarbejde på flere områder.

Den formelle udenrigspolitiske magt over Kongerigets arktiske lande – Grønland, der udgør en enorm del af området, og Færøerne, der er placeret på tærsklen mellem Arktis og Europa – ligger stadig i Danmark. Og det kan sætte strukturen i rigsfællesskabet under pres.

I maj 2020 sagde statsminister Mette Frederiksen, at telekommunikation i den kommende folketingssamling formelt vil blive defineret som kritisk infrastruktur og dermed som et sikkerhedspolitisk anliggende. Budskabet var ikke til at tage fejl af: det kinesiske selskab Huawei skal ud. Og det er Huawei, der både står for det eksisterende 4G-net i Færøerne, og som stod til at sætte det nye 5G-net op.

Mens det sikkerhedspolitiske ansvar ligger i København, så ligger det erhvervspolitiske ansvar i Færøerne. Og telekommunikation er et erhvervspolitisk anliggende. Der kan altså opstå en politisk og juridisk konflikt om, hvem der har ansvaret, når telekommunikation nu defineres som kritisk infrastruktur.

Tre måneder senere kom det frem, at Mette Frederiksens regering vil sætte en militær radar op i Færøerne. Det er en meget principiel sag, for der har i mange år ingen militære installationer været på øerne overhovedet, og de, der var under den kolde krig, var kilde til konstant mistillid mellem Færøerne og Danmark.

Stadig er ingen af disse to sager løst – og der vil komme flere til. At Danmark er med i EU, mens Færøerne står uden for EU, kan også skabe konflikter. Det mest ekstreme eksempel var i 2013-14, da Danmark, under den såkaldte

SJÚRÐUR SKAALE

Medlem af Folketinget,
Javnaðarflokkurinn (JF),
sjurdur.skaale@ft.dk

»makrelkrig«, sammen med resten af EU indførte kraftige sanktioner mod Færøerne. Men et aktuelt eksempel er Færøernes eksport til Rusland. Mange danske politikere er således meget utilfredse med, at Færøerne sælger madvarer til Rusland i stor stil, mens Danmark som del af EU har sanktioneret samme land, og dermed er ramt af Ruslands modsanktioner. Samtidig sælger Danmark stadig varer, der ikke er omfattet af sanktioner og importforbud, til Rusland.

Siden år 2000, da et flertal i Lagtinget havde som hovedmål at oprette en suveræn færøsk stat, og der var meget dramatiske forhandlinger mellem Danmarks regering og Færøernes landsstyre om betingelserne for løsrivelsen, har Færøerne været »low politics«. Der har været enkelte konflikter, som boykotten i 2013, men i det store og hele har forholdet fungeret gnidningsfrit, og Færøerne har levet et stille liv under radaren i den danske offentlighed. Med den udvikling, vi nu ser, er den tid formentlig forbi. Med den øgede sikkerhedsmæssige og direkte militære interesse for Arktis vil Færøerne igen blive »high politics«, og det er sandsynligt, at vi vil se en række interessekonflikter, som det vil kræve både politisk og kulturel indsigt og forståelse at løse.

Med den øgede sikkerhedsmæssige og direkte militære interesse for Arktis vil Færøerne igen blive »high politics«, og det er sandsynligt, at vi vil se en række interessekonflikter, som vil kræve både politisk og kulturel indsigt og forståelse at løse

Jeg håber, at dette temanummer vil øge indsigten i og interessen for Færøernes politik og økonomi og for forholdet mellem Færøerne og Danmark. Ikke kun fordi det er interessant akademisk set, men også fordi det er nødvendigt, politisk set.